

Положението и интересите на британците и бурите в региона преди 1879.

Автор: Gloster

<http://nauka.bg/forum/index.php?showtopic=14685>

До 1879 Британската империя имала няколко колонии в южна Африка, които граничели със селищата и държавиците на бурите и местни кралства, като зулуското. Част от територията била обитавана от африкански племена, които нямали никаква държавност.

Това били колонията Кейп (Cape Colony) и колонията Натал (Colony of Natal).

През 1867 били открити диаманти край река Ваал, на около 550 мили (890 километра) на североизток от Кейп Таун, сложила край на изолираността на бурите във вътрешността на континента. Това предизвикало „треска за диаманти“, която привлякла хора от целия свят.

Интересите на британците в региона се засилили още повече и през 70те години на 19 век, те анексирали източен Грикуаланд, където имало значителни находища на диаманти.

През 1874 лорд Карнарвън, британския държавен секретар на колониите, предложил да се направи южноафриканска федерация, подобна на Канада. В нея бяло малцинство трябвало да управлява голямото черно

мнозинство, които щяло да стане евтина работна ръка в бурските ферми и британските захарни плантации и мини. В 1875 той предложил на бурските държави - Свободната Оранжева Държава и република Трансваал да опитат да организират такава федерация от бурски и британски колонии, но те отказали.

През 1877 сър Бартъл Фрер бил направен върховен комисар на британска южна Африка от лорд Карнарвън. Фрер трябвало да положи всички усилия за осъществяването на плана на Карнарвън, а в замяна при успех щял да стане първия губернатор на бъдещия федериран южноафрикански доминион.

Освен отказа на бурите, пречка за тази федерация, било все още силното зулуско кралство.

Бартъл Фрер се надявал да предизвика война със зулусите, като преувеличавал значението на някой от граничните инциденти.

В същата 1877 сър Теофилос Шепстън, британския държавен секретар за отношенията с местните в колонията Натал, анексирал бурската република Трансваал почти без проблеми. Бури-

те се опасявали, че ако се съпротивляват на британците, зулусите също ще ги нападнат, възползвайки се от войната между белите. Отново през 1877 британците успели да анексират и още един опит за държава в региона - Западен Грикуаланд.

Следващата цел на тази последователна завоевателно политика били зулусите. Британците ги считали и за заплаха към ново присъединените територии, което се засилвало от напрежението, заради някои гранични спорове. Войната била неизбежна. Трябвало само повод.

Зулуското кралство преди 1879 и положението му в региона.

Първия зулуски крал Шака, чрез многобройни войни, превърнал малкото зулуско племе в значима регионална сила - Зулуланд, която била всъщност добре организирана държава. Около 1825 тя вече обхващала приблизително площ от 30 000 квадратни километра.

През 1828 двама от полубратята на Шака Зулу (Дингане и Мхлангана) и един от неговите приближени, организирали успешна конспирация срещу него и го убили в селището Дукуза. Следвала кратка борба за трона между тях, която била спечелена от Дингане. В 30те години на 19 век имигриращите бури на север (поради британската колониална експанзия имигрирали), влезли в конфликт със зулусите. Дингане още при първия значителен сблъсък, претърпял съкрушително поражение - огромната зулуска армия

(между 10 000 и 20 000 бойци), била разгромена от едва около 470 бури в „Битката при кървавата река“ на 16 декември 1838.

Този път един от полубратята на крал Дингане-Мпанде се възползвал от поражението, като се съюзил с бурите.

Крал Дингане бил скоро убит, споделяйки съдбата на Шака Зулу и владетел на зулусите станал Мпанде. Видял силата на бурите, той се стремял да поддържа добри отношения с тях.

Бурите успели да формират своя държава в региона - Република Наталия. Британците обаче отново имали свои цели и през 1842, след кратка война завладели кратко съществуващата Наталия и придобили граница със зулуското кралство. Крал Мпанде веднага установил приятелски отношения с тях, разбирайки ясно огромната им сила.

Това му позволило през 1843 да започне чистка в собственото си кралство, срещу неговите предполагаеми „врагове“. Хиляди били избити по време на чистката, хиляди избягали от Зулуланд в околните земи. Проблемът бил че бегълците взимали своя едър рогат добитък със себе си, за да се изхранват. Това ударило икономиката на зулусите, която зависела от едрия рогат добитък изключително много. За да компенсира загубата, крал Мпанде започнал да напада околните племена и народи-дори могъщото племе Свази било нападнато през 1852.

Това обаче противоречало на британските колониални интереси, които не предвиждали допълнителното усиление на зулусите. Те поискали от

Мпанде да спре тези нападения в името на добрите отношения между тях. Страхувайки се, Мпанде побързал да изпълни исканията им.

Невъзможно било да се избие агресията на войнолюбивите зулуси навън и затова тя избила навътре в нова гражданска война. Този път между двата сина на Мпанде за трона (въпреки че той управлявал още над 10 години след завършването ѝ) - Кечвайо и Мбуиази.

Кечвайо спечел решаващата и кървава битка при Ндондакусука през 1856, но хиляди зулуси загинали в тази, а и в предишните вътрешни войни.

През 1861 втория брат на Кечвайо - Умтонга избягал към граничните части на Зулуланд при бурите (които успели да формират нови свои държави на север) и започнал да събира нова армия. Тъй като още една гражданска война, щяла още повече да отслаби зулусите, било постигнато споразумение с бурите - те предали Умтонга на Кечвайо и крал Мпанде, а в замяна зулусите им отстъпили земя край границата.

Едва през 1872 след смъртта на баща си Мпанде, Кечвайо станал крал на зулусите. Умтонга обаче избягал от брат си след няколко години, а Кечвайо си поискал отстъпената земя на бурите. Граничния спор се изострил, но до война не се стигнало засега.

В първите години на управлението на крал Кечвайо, назрял и конфликта с християнските европейски мисионери. Той не ги харесвал, но не ги гонел, заради добрите му отношения с британците. Въпреки това голяма част

от зулусите, били негативно настроени към тях. Консервативните зулуси често убивали тези, които са приели християнството от мисионерите.

Изобщо зулуското кралство до 1879, макар и отслабващо, било все още силно, а и фактор, с когото трябвало всички в региона да се съобразяват. Много африкански племена в този период, дори силните свази били васали на зулусите.

Снимка на зулуския крал Кечвайо, направена около 1875.

